

PART A: Grammar

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes the blank. Then, mark the correct choice on your answer sheet.

🔍 1- You can skip around within a section, so answer the questions that are easiest for you, the more difficult questions for the end.

- 1) by saving 2) saving 3) it saves 4) save

🔍 2- While Marion Park is still the largest park, it is no longer as popular as

- 1) it was once 2) once was 3) once was it 4) was once

🔍 3- Coffee seems to be one of the world's biggest and most enduring passions, as coffee houses continue to pop up on every corner, beans from multiple exotic and sometimes completely unfamiliar locations.

- 1) each one sports 2) sporting each one
3) each one sporting 4) in each one of which it sports

🔍 4- of metal, this mechanism is approximately the size of a shoebox.

- 1) To be made 2) Having made 3) Made 4) Been made

🔍 5- The process by which a hostile or unsuitable environment is transformed into is called terraforming.

- 1) sustaining one that human life 2) one that can sustain human life
3) that of one to sustain human's life 4) that one is sustained by humans' life

🔍 6- In the case of humans, when a person becomes infected and the resistant bacteria set up home in the gut, the sufferer has two choices:

- 1) you should look for help or stay at home 2) whether look for help or stay at home
3) looking for help or stay at home 4) look for help or stay at home

🔍 7- Regularly taking part in a demanding and potentially dangerous activity leads to enhanced physical conditioning, speed of thought and reaction time.

- 1) which improve 2) which it improves
3) as well as improved 4) in addition to improve

🔍 8- In 1900, this area had a combination of residential and industrial features, but by 1935 the industrial features

- 1) had disappeared 2) would disappear 3) to have disappeared 4) was disappearing

PART B: Vocabulary

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes the blank. Then, mark the correct choice on your answer sheet.

🔍 9- The of a second row of houses on Bayley Street and the removal of the railway line made room for a spacious park and children's play area.

- 1) deficiency 2) demarcation 3) deterrence 4) demolition

🔍 10- The coach knows the sport inside out, and we treat her with the respect she

- 1) exposes 2) deserves 3) diffuses 4) reminds

11- The virus remains in nerve tissue until activated.

- 1) innate 2) harmful 3) dormant 4) diverse

12- In order to cut costs, my boss has asked me to eliminate all positions that are not to day-to-day operations.

- 1) indispensable 2) indeterminate 3) incompatible 4) indiscriminate

13- In Hank's family, the genetic factors of must be strong because most of the members live to be over ninety years of age.

- 1) prosperity 2) longevity 3) perception 4) anticipation

14- The amount of air coming from the vents is and not nearly enough to cool the room.

- 1) exceptional 2) terrestrial 3) momentous 4) negligible

15- The cup warmer will allow your beverage to its temperature for at least an hour.

- 1) retain 2) reverse 3) rotate 4) regress

16- Glenn's lack of of the guitar is what caused his audience to leave the recital during the intermission.

- 1) impact 2) reception 3) mastery 4) performance

17- The newspaper's crossword puzzles are definitely, although they get harder as the week goes on, and Saturday's puzzle is a real brainteaser.

- 1) flexible 2) soluble 3) tangible 4) demanding

18- It is rumored that dogs have a great for cats, yet Lois's two dogs and three cats get along famously.

- 1) compromise 2) antipathy 3) consequence 4) hesitation

19- Given how hot it had been all day, someone was bound to the idea of going swimming.

- 1) provoke 2) apply 3) confirm 4) broach

20- Because the scientist knew his solution was not evident, he tried to offer his investors a alternative so they would continue to fund his research.

- 1) derivative 2) plausible 3) customary 4) puzzling

PART C: Reading Comprehension

Directions: Read the following two passages and decide which choice (1), (2), (3), or (4) best answers each question. Then mark the correct choice on your answer sheet.

PASSAGE 1:

The most basic definition of work is "energy and effort expended in performance of a task." Essentially, all jobs and tasks require you to spend energy and effort in some form, be it physical or mental. But even at this crude and simple level, work has an appreciable effect on the brain that can, and probably does, make us happier. Copious evidence shows the more physically active you are, the better your brain works. Makes sense; the brain, a biological organ, needs energy and nutrients (more than other organs). Increased physical activity strengthens and improves the heart, reduces fat and cholesterol, speeds up metabolism, all of which improves the supply of blood and nutrients to the brain, increasing its ability to do ... anything, really.

Physical activity seems to have an even more "direct" effect on the brain, by increasing output of Brain Derived Neurotrophic Factor, BDNF, a protein that stimulates growth and production of new brain cells. This could explain the many reported neurological benefits of physical activity, such as enhancing learning ability and memory, increased hippocampal volume and higher levels of gray matter throughout the brain. Studies also suggest that children who engage in more physical, sporting activity often do better on academic tests.

بخش اول: دستور زبان

در سؤالات زیر، از بین گزینه‌های (۱)، (۲)، (۳) و (۴) پاسخی را انتخاب کنید که به بهترین نحو جای خالی را پر کند. آنگاه پاسخ‌تان را روی پاسخنامه علامت بزنید.

۱- گزینه «۲» می‌توانید بدون پرداختن به بعضی از سؤالات از آنها رد شوید. بنابراین با سؤالات آسان‌تر شروع کنید و سؤالات سخت‌تر را برای آخر بگذارید. توضیح: در این تست ترکیب دو جمله‌واره مستقل (independent clause) زیر که از نوع جمله‌ی امری هستند، مد نظر است.

Answer the questions that are easiest for you.
Save the more difficult questions for the end.

می‌توانیم این دو جمله‌واره را با حرف ربط and به صورت زیر به هم وصل کنیم:

... answer the questions that are easiest for you, and save the more difficult questions for the end.
پس تا الان گزینه‌ی (۴) رد می‌شود چون باید به صورت and save باشد. گزینه‌ی (۱) به خاطر کامای قبل از جای خالی کنار می‌رود. (به عنوان یک قانون کلی، هیچ وقت بعد از کاما گزینه‌هایی را که با by یا to شروع می‌شوند، انتخاب نکنید). گزینه‌ی (۳) هم زمانی ارزش بررسی کردن دارد که کاما، به صورت نقطه و it به صورت It باشد. اما می‌رسیم به دلیل صحیح بودن گزینه‌ی (۲). می‌توانیم در جمله بالا کلمه and را حذف کنیم ولی باید ing را به فعل save اضافه کنیم: (شبیه به این تست توی مبحث وجه وصفی زیاد داریم)

... answer the questions that are easiest for you, **saving** the more difficult questions for the end.

۲- گزینه «۱» با اینکه پارک ماریون همچنان بزرگترین پارک می‌باشد، دیگر محبوبیت گذشته را ندارد.

توضیح: در این تست قصد داریم محبوبیت کنونی پارک ماریون را با محبوبیت آن در گذشته مقایسه کنیم. بنابراین جای خالی باید با یکی از موارد زیر پر شود:

While Marion Park is still the largest park, **it is no longer as popular as it was once.**

While Marion Park is still the largest park, it is no longer as popular as **it once was.**

While Marion Park is still the largest park, it is no longer as popular as **was it once.**

همچنین چون بعد و قبل از ترکیب as ... as به ساختار موازی نیاز داریم، فقط گزینه‌ی ۱ صحیح است.

۳- گزینه «۳» به نظر می‌رسد قهوه یکی از مهمترین و ماندگارترین علایق جهان است چون کافی‌شاپ‌ها در تمام نقاط شهر به چشم می‌خورند و هر یک قهوه را از چندین محل ناآشنا و عجیب می‌آورند.

توضیح: گزینه (۴) به راحتی رد می‌شود چون مثال بارزی از حشو است. در گزینه‌ی (۲)، each one beans ترکیب نادرستی است چون بعد از one باید اسم مفرد bean بیاید.

در این تست اساساً ترکیب و تلفیق دو جمله با فاعل غیریکسان مدنظر است. در نتیجه در جای خالی ابتدا باید فاعل و سپس فعل ing بیاید. حتی می‌توان در این مورد کلمه one را حذف کرد و یا قبل از each حرف with آورد. یعنی به صورت زیر:

....as coffee houses continue to pop up on every corner, **(with) each (one) sporting beans**

مثال بیشتر:

Passengers traveled in a variety of stagecoaches, the best of which had four benches, **each holding** three persons.

۴- گزینه «۳» این دستگاه از فلز ساخته شده و تقریباً به اندازه یک جعبه کفش است.

توضیح: در مبحث کوتاه کردن گزاره‌های وصفی و بدل، شبیه به این تست به وفور آورده‌ایم. در واقع این تست در ابتدا به صورت زیر بوده:

This mechanism, **which is made of metal**, is approximately the size of a shoebox.

اکنون می‌توانیم با حذف which یک عبارت وصفی بسازیم:

This mechanism, **made of metal**, is approximately the size of a shoebox.

عبارت وصفی بالا را می‌توانیم به قبل فاعل ببریم:

Made of metal, this mechanism is approximately the size of a shoebox.

۵- گزینه «۲» در پروسه‌ی زمین‌سازی، یک محیط خشن و نامناسب به محیطی زیست‌پذیر تبدیل می‌شود.

توضیح: در گزینه‌ی (۳)، عبارت that of one نادرست است. در صورت سوال، دو تا فعل می‌بینیم. یکی فعل transform که فعل گزاره وصفی است و دیگری فعل call که فعل اصلی صورت سوال است. با این حساب می‌توانیم گزینه (۴) را هم حذف کنیم چون is sustained به عنوان فعل اصلی به کار رفته؛ در حالی که می‌دانیم هر جمله باید فقط و فقط یک فعل اصلی داشته باشد. و نهایتاً گزینه (۱) جمله را ناقص می‌کند.

۶- گزینه «۴» زمانی که شخصی دارای عفونت باشد و باکتری مقاوم در شکم او خانه کند، تنها دو راه پیش روی خود دارد: یا در خانه بماند و یا اینکه از دیگران کمک بگیرد.

توضیح: اساساً در زبان انگلیسی choice یا حق انتخاب را با or نشان می‌دهند یا با either ...or نه با whether ...or (چه ... چه). دوماً چون قبل از جای خالی از دو نقطه استفاده شده، دیگر نیازی به کاربرد whether نیست (علت نادرست بودن گزینه ۲). همچنین وقتی دو ساختار با حرف ربط همپایه‌ساز Or به هم وصل می‌شوند، باید ساختار موازی رعایت شود اما در گزینه (۳)، looking با stay موازی نیست. گزینه (۱) هم به این دلیل نادرست است که you ضمیر مناسبی برای اسم a person نیست. در واقع گزینه (۱) در صورتی صحیح است که به جای you از he/she استفاده شود.

۷- گزینه «۳» شرکت کردن در یک فعالیت سخت و به‌طور بالقوه خطرناک باعث بهبود شرایط فیزیکی بدن و بهبود سرعت تفکر و واکنش انسان می‌شود. توضیح: گزینه ۴) به این دلیل رد می‌شود که بعد از in addition to اگر قرار باشد فعل بیاید، باید به صورت اسم جراند (فعل ing) باشد، یعنی improving. گزینه ۲) نمونه بارزی از حشو است چون which و it را با هم به کار برده. گزینه (۱) هم نادرست است چون باید به صورت which improves باشد. گزینه (۳) کاملاً صحیح است که در اینجا قبل as well as (علاوه بر، و) عبارت enhanced physical conditioning را داریم که با improved speed of thought می‌تواند جفت خوبی بسازد.

۸- گزینه «۱» این منطقه در سال ۱۹۰۰ دارای ساختمان‌های مسکونی و صنعتی بود، اما در سال ۱۹۳۵ دیگر یک منطقه صنعتی به شمار نمی‌آمد. توضیح: به خاطر کاربرد but در صورت سؤال، به فعل نیاز داریم نه مصدر با to (رد گزینه ۳). همچنین industrial features به فعل were نیاز دارد نه was (رد گزینه ۴). نهایتاً اینکه چون نویسنده از واقعیتی صورت گرفته خبر دارد، نیازی به ساختار آینده در گذشته نیست (رد گزینه ۲).

بخش دوم: واژگان

دستورالعمل: در سؤالات زیر، از بین گزینه‌های (۱)، (۲)، (۳) و (۴) پاسخی را انتخاب کنید که به بهترین نحو جای خالی را پر کند. آنگاه پاسخ‌تان را روی پاسخنامه علامت بزنید.

۹- گزینه «۴» تخریب خانه‌های ردیف دوم در خیابان بیلی و انتقال خط راه‌آهن، فضای مناسبی را برای ساخت پارک و شهرسازی فراهم کرد. (۱) نقص، کمبود (۲) علامت‌گذاری، تعیین مرز (۳) منع، بازداری (۴) تخریب

۱۰- گزینه «۲» مربی معلومات زیادی از آن رشته‌ی ورزشی دارد و ما طوری به او احترام می‌گذاریم که شایسته آن باشد. (۱) افشا کردن (۲) شایسته بودن (۳) پخش کردن، پراکندن (۴) به یاد آوردن، یادآوری کردن

۱۱- گزینه «۳» این ویروس تا زمان فعال شدن، در بافت‌های عصبی غیرفعال باقی می‌ماند. (۱) ذاتی، درونی (۲) مضر، زیان‌بار (۳) خاموش، نهفته، غیرفعال (۴) گوناگون

۱۲- گزینه «۱» رئیس شرکت از من خواسته برای کاهش هزینه‌ها، عناوین شغلی غیر ضروری را حذف کنم. (۱) ضروری، جدایی‌ناپذیر (۲) نامعلوم، تعیین نشده (۳) ناسازگار، نامناسب (۴) خالی از تبعیض، آشفته، بی‌ملاحظه

۱۳- گزینه «۲» فاکتورهای ژنتیکی طول عمر در خانواده هانک قوی هستند زیرا اکثر اعضای خانواده او بیش از نود سال عمر می‌کنند. (۱) موفقیت، شکوفایی (۲) طول عمر، عمر طولانی (۳) آگاهی، ادراک (۴) پیش‌بینی، انتظار

۱۴- گزینه «۴» میزان هوای خروجی از دریچه بسیار ناچیز بوده و برای خنک کردن اتاق کافی نیست. (۱) استثنائی، فوق‌العاده (۲) دنیوی (۳) مهم، خطرناک (۴) ناچیز، جزئی

۱۵- گزینه «۱» دستگاه گرم‌کن فنجان باعث می‌شود که نوشیدنی شما حداقل یک ساعت دمای خود را حفظ کند. (۱) حفظ کردن (۲) وارونه کردن (۳) چرخاندن، چرخیدن (۴) پس‌روی کردن

۱۶- گزینه «۳» حضار در زمان تنفس (فاصله بین دو اجرا)، به علت تسلط پایین گُلن به گیتار، اجرای تکنوازی او را ترک کردند. (۱) تأثیر، برخورد (۲) پذیرش، قبول (۳) خبرگی، تسلط (۴) اجرا، عملکرد

۱۷- گزینه «۲» جدول‌های این روزنامه قطعاً قابل حل هستند، هر چند هر چه به آخر هفته نزدیک‌تر می‌شویم، پیچیدگی جدول‌ها بیشتر شده طوری که جدول روز شنبه بسیار دشوار می‌باشد.

(۱) منقطع (۲) قابل حل، حل‌شدنی (۳) ملموس (۴) سخت، دشوار

سؤالات زبان و ادبیات فارسی

مجموعه دروس تخصصی (کلیات ادبی (تاریخ ادبیات، دستور، عروض و قافیه، نقد و نظریه‌های ادبی معاصر)، متون نظم و نثر، زبان عربی، متون نظم، متون نثر، بلاغت)

کجه ۱- اعراب کلمات مشخص شده به ترتیب در کدام گزینه درست است؟

«سَيَمْسُحُ الزَّمانُ خَلِيفَةَ الزَّمانِ، وَ تَنْتَهِي حَيَاتُهُ كَأَيِّ بَهْلوانٍ...»

- (۱) الزَّمانُ، خَلِيفَةُ، حَيَاتُهُ (۲) الزَّمانُ، خَلِيفَةُ، حَيَاتُهُ (۳) الزَّمانُ، خَلِيفَةُ، حَيَاتُهُ (۴) الزَّمانُ، خَلِيفَةُ، حَيَاتُهُ

کجه ۲- اعراب کلمات مشخص شده در کدام گزینه درست است؟

- (۱) حَنْظَلًا صِرْتُ، مذاقِي قَاتِلُ (خبر صِرْتُ)
(۲) كُلُّ ما أُمْلِكُهُ اليَوْمَ اِنْتَظِرْ (مفعول به برای أُمْلِكُ)
(۳) لَطْمَةً تَهْوِي عَلَى وَجْهِ الزَّحامِ (فاعل مقدم برای فعل تهوی)
(۴) أَحالُوا فِي عُرُوقِي الدَّمِ غَسْليناً وَ قارِ (فاعل برای فعل أحالوا)

کجه ۳- در کدام گزینه «بدل اشتغال» به کار رفته است؟

- (۱) لَا يَطْبَعُونَ وَ لَا يَبْزُرُ فَعَالُهُمْ
(۲) بَلَّغْنَا السَّمَاءَ مَجْدُنَا وَ سَنَاءُنَا
(۳) وَ ما صفا لامرِي غَيْشٌ يُسَرُّ بِهِ
(۴) ذوالجَهْلِ يَفْعَلُ ما ذُو العَقْلِ فاعِلُهُ

کجه ۴- ساخت صرفی کلمات مشخص شده در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) وجود او و جود جوادا رهان
(۲) ذات او و ثبات رضيعا لبان
(۳) جمع بین صناعتی النظم و النثر تعذر دارد.
(۴) بزودی بی‌انتظار مقضی الاوطار مراجعت می‌نموده است.

کجه ۵- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) أَشْهَرُ آثاره حیاة الحیوان الکبری رتبت فیہ اسماء الحیوانات (الجاحظ)
(۲) کتاب فی علم الهیئة و عنوانه عجائب المخلوقات و غرائب الموجودات (الدمیری)
(۳) و من أشهر آثاره المواعظ و الاعتبار فی ذکر الخطط و الآثار المعروف بخطط (المقريزي)
(۴) وفيات الاعيان و ابناء ابناء الزمان، کتاب يتضمن تراجم المشهورين من رجال الأدب و العمل (ابن شاکر)

کجه ۶- عبارت زیر، در وصف کیست؟

- «كان عالماً عبقریاً متَّزناً التفكير، دقیق الملاحظات النفسیة و السیاسیة تفرَّد بما ابتكره من فلسفة الاجتماع و فلسفة التاريخ»
(۱) ابن خلدون (۲) ابن عبد ربّه (۳) ابن خلكان (۴) ابن اثیر

کجه ۷- عبارت زیر در وصف کدام شاعر و نویسنده مهجر است؟

- «هاجر صبیّاً الى الولايات المتحدة و هناك مارس الرسم و أنتجَ مُعْظَمَ شعره و نثره»
(۱) می زیاده (۲) سامی البارودی (۳) ایلیا ابوماضی (۴) جبران خلیل جبران

کجه ۸- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه درست است؟

- وَقَدْ أَغْتَدَى، وَ الطَّيْرُ فِي وَكُنَاتِهَا
بِمُنْجَرِدٍ، قَيْدِ الْأَوَابِدِ، هَيْكَلِ
(۱) أَغْتَدَى: أَذْهَبَ بَاكراً
(۲) هَيْكَل: الْحَجَرُ الْعَظِيمُ
(۳) أَوَابِد: جَمْعُ أَبَدِهِ، الْفَرْسُ الْقَصِيرُ الشَّعْرَ
(۴) وَكُنَةُ الطَّيْرِ: طَيْرَانِهَا

کجه ۹- مفهوم عبارت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- «أنا الغريق فما خوفي من البلبل»
(۱) غرقه در نیل چه اندیشه کند طوفان را
(۲) غرقه گشتند و نگشتند به آب آلوده
(۳) همیشه کشتی احمق غریق طوفان است
(۴) پایاب نیست بحر غمت را و من غریق

کله ۱۰- این بیت عربی با کدام عبارت مناسبت دارد؟

الم تَرَ أَنَّ الْمَرْءَ تَدْوَى يَمِينَهُ فيقطعها عمدا ليسلم سائره

- (۱) از شکسته خود مومیائی دریغ نمی‌باید داشت و افکنده خود را بریاید داشت.
- (۲) نادانی نفس مردم را مرضی است، مرضی که از عدوای آن چاره احتراز بپاید کرد.
- (۳) مراد از نصرت ظالم منع اوست از ظلم؛ پس مرا از حفظ خون و مال تو چاره‌ای نیست.
- (۴) بذل مال که به اندازه یسار نکنی نیازمندی و محتاجی ثمر دهد و سخن که نه در پایه خویش‌گویی از پایه بیفکند.

کله ۱۱- مفهوم کدام گزینه با بیت زیر تناسب دارد؟

إِذَا أَنْتَ أَكْرَمْتَ الْكَرِيمَ مُلْكَتُهُ وَإِنْ أَنْتَ أَكْرَمْتَ اللَّئِيمَ، تَمَرَّدَا

- (۱) و ما قتل الأحرار كالعفو عنهم وَ مَنْ لَكَ بِالْحَرِّ الَّذِي يَحْفَظُ الْيَدَا
- (۲) فَلَا تَرَأَيْتُ الْبَحْرَ يَعْتَرُّ بِالْفَتَى وَ هَذَا الَّذِي يَأْتِي الْفَتَى مُتَعَمِّدَا
- (۳) وَ وَضَعَ النَّدَى فِي مَوْضِعِ السَّيْفِ بِالْغُلَى مُضَرَّ كَوْضِعِ السَّيْفِ فِي مَوْضِعِ النَّدَى
- (۴) وَ تُحْيِي لَهُ الْمَالَ الصَّوَارِمُ وَالْقَنَا وَ يُقْتَلُ مَا تُحْيِي التَّبَسُّمُ وَالْجَدَا

کله ۱۲- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

فَلَلَمَوْتُ خَيْرٌ لِلْفَتَى مِنْ قُعُودِهِ فَقَيْرًا وَ مِنْ مَوْلَى يَدْبُ عَقَارِهِ

- (۱) نشود شسته جز به بی‌طمعی نقش‌های گشادنامه عار
- (۲) الرزق مقسومٌ فلا ترخل له وَالْمَوْتُ مَحْتَمُومٌ فَلَا تَخْفِلُ بِهِ
- (۳) اگر مرگ خود هیچ راحت ندارد نه بازت رهاوند همی جاودانی؟
- (۴) أذاقني زمني بلوئى شرقت بها لَوْ ذَاقَهَا لَبَكِي مَا عَاشَ وَ انْتَجَبَا

کله ۱۳- مفهوم عبارت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«پادشاهان باید که روز جنگ و وقت نام و ننگ به عواقب کارها التفات نمایند.»

- (۱) تَحَرَّكَ بِنَا، إِمَّا لِوَاءٍ وَ مِنْبَرٍ وَ إِمَّا حُسَامٍ كَالْعِيقَةِ قَاضِبٍ
- (۲) وَ لِلدَّهْرِ أَثْوَابٌ فَكُنْ فِي ثِيَابِهِ كَلْبَسْتَهُ يَوْمًا أَجَدَّ وَ أَخْلَقَا
- (۳) تَخَوَّفَنِي دُونَ الَّذِي أَمَرْتُ بِهِ وَ لَمْ تَذَرِ أَنَّ الْعَارَ شَرُّ الْعَوَاقِبِ
- (۴) طُمُوحُ السَّيْفِ لَا يَخْشَى إِلَهًا وَ لَا يَرْجُوا الْقِيَامَةَ وَ الْمَعَادَا

کله ۱۴- کدام گزینه درست معنی شده است؟

- (۱) انقضت مدته و حانت مَنِيَّتُهُ (زمان وی سپری شد و آرزوی وی فرا رسید).
- (۲) فلما بات الرجل بذلك المكان تَبَرَّمَ به (وقتی آن مرد از آن مکان دور شد، ملول شد).
- (۳) وَ إِنَّ بَنِي الشَّيْخِ اتَّعَظُوا بِقَوْلِ أَبِيهِمْ وَ أَخَذُوا به (پسران آن پیر وعظ پدر را بشنودند و به آن اقدام کردند).
- (۴) أَنَّ رَجُلًا سَلَكَ مَفَازَةً فِيهَا خَوْفٌ مِنَ السَّبَاعِ (مردی به کوه بلندی نزدیک شد که ترس از ددان در آن بسیار بود).

کله ۱۵- ترجمه کدام عبارت درست است؟

- (۱) تَبَنَى الرَّجَاءَ عَلَى شَفِيرٍ هَارٍ (امید را در لبه شمشیر می‌جویی).
- (۲) شَهَبُ الْبَرَاةِ سَوَاءٌ فِيهِ وَ الرَّحْمُ (چابکی را با رخوت برابر می‌نهند).
- (۳) لَا أَمْرَ لِلْمَعْصِيِ إِلَّا مُضَيِّعًا (فرمان کسی که از وی اطاعت نشود، تباه است).
- (۴) وَ الْبَغْيُ مَرْتَعٌ مُبْتَغِيهِ وَخِيمٌ (واردشونده در چراگاه ستم را مکافات سختی است).

پاسخنامه زبان و ادبیات فارسی

مجموعه دروس تخصصی (کلیات ادبی (تاریخ ادبیات، دستور، عروض و قافیه، نقد و نظریه‌های ادبی معاصر)، متون نظم و نثر، زبان عربی، متون نظم، متون نثر، بلاغت)

۱- گزینه «۲» واژه «الزَّمان» فاعل و مرفوع برای فعل «سَيَمَسَحُ» و واژه «خليفة» مفعول به و منصوب برای فعل «سَيَمَسَحُ» و واژه «حياته» فاعل و مرفوع برای فعل «سَيَمَسَحُ» می‌باشد. لذا گزینه (۲) صحیح می‌باشد. در گزینه (۱) «حياته»، در گزینه (۳) «الزَّمان»، «خليفة» و در گزینه (۴) «الزَّمان»، «خليفة» و «حياته»، نادرستند.

۲- گزینه «۱» واژه «خُظْلًا» خبر و منصوب برای فعل ناقص «صِرْتُ» می‌باشد، لذا گزینه (۱) صحیح است. در گزینه (۲) کلمه «انتظار» خبر و مرفوع می‌باشد. در گزینه (۳) کلمه «لطمه» خبر و مرفوع برای مبتدای محذوف می‌باشد و در گزینه (۴) «الدم» مفعول و منصوب برای فعل «أحالوا» است.

۳- گزینه «۲» نکته: بدل اشتمال، بدلی است که بر معنایی در متبوع «مبدل منه» خود دلالت کند، به شرط آنکه جزئی از آن نباشد. با توجه به این نکته گزینه (۲) صحیح است. واژه «مجد» بدل اشتمال از ضمیر «نا» در «بلغنا» می‌باشد.

۴- گزینه «۴» در گزینه‌های (۱) و (۲) و (۳)، واژه‌های «جوادا، رضیعا و صناعتی» مثنی هستند که به جهت اضافه شدن حرف «ن» از آنها حذف شده است اما واژه «مقضى» در گزینه (۴) مفرد می‌باشد.

۵- گزینه «۳» کتاب «المواعظ و الاعتبار فی ذکر الخطط» از آثار «مقربزی» است، لذا گزینه (۳) صحیح است. در گزینه (۱) کتاب «حياة الحيوان الكبرى» نوشته «كمال الدين الدمیری»، در گزینه (۲) کتاب «عجائب المخلوقات و غرائب الموجودات» اثر «زکریا قزوینی» و در گزینه (۴) کتاب «وفیات الاعیان» نوشته «ابن خلکان» است.

۶- گزینه «۱» عبارت سؤال در وصف «ابن خلدون» می‌باشد. او در فلسفه، جامعه و تاریخ بی‌نظیر بود و همچنین اندیشمندی خارق‌العاده بود.

۷- گزینه «۴» عبارت سؤال در وصف «جبران خلیل جبران» می‌باشد. وی در نوجوانی به آمریکا مهاجرت کرد و در آنجا به نقاشی اهتمام ورزید و آثار بزرگ نظم و نثرش را به رشته تحریر درآورد.

۸- گزینه «۱» ترجمه بیت: «صبحگاهان درحالی که پرندگان هنوز در آشیانه‌هایشان بودند، با مرکبی تندرو که وحشیان را می‌گرفت». باتوجه به ترجمه گزینه (۱) صحیح است. آغندی: صبحگاهان می‌روم / هیکل: حیوانی تنومند / آواید: جانوران وحشی / وکنة الطیر: لانه پرندگان

۹- گزینه «۱» ترجمه عبارت سؤال: «من غرق شده‌ام پس چه ترسی از نم و خیس شدن دارم؟» که معادل این عبارت در زبان فارسی «آب که از سرگذشت چه یک وجب، چه صد وجب» می‌باشد. لذا مفهوم این عبارت با گزینه (۱) قرابت معنایی دارد.

۱۰- گزینه «۲» ترجمه بیت: «آیا ندیدی که انسان دست راستش را می‌چرخاند و از روی عمد آن را قطع می‌کند تا باقی اعضای بدن سالم بماند.» مفهوم بیت این است که چیزی را که دارد اذیت می‌کند، باید از ریشه کند تا اذیت نکند و این مفهوم با گزینه (۲) قرابت معنایی دارد.

۱۱- گزینه «۳» ترجمه بیت: «هرگاه تو انسان بزرگوار را گرمای بداری، صاحب و مالک او می‌شوی و اگر تو فرومایه را گرمای بداری، سرکشی و نافرمانی می‌کند.» مفهوم این بیت با گزینه (۳) قرابت معنایی دارد. ترجمه بیت گزینه (۳): «اگر انسان در جایگاهی که باید شمشیر و خشم و حمله به کار ببرد، بخشش کند مثل زمانی که در جایگاه بخشش، قتل و کشتار به کار ببرد، مضر است و بلندمرتبه‌گی انسان را پایین می‌آورد.»

۱۲- گزینه «۳» ترجمه بیت: «اگر کسی به ناتوانی درماند که امید صحت و سلامتی نباشد، یا به فراقی که وصال بر زیارت خیال مقصور شود، زندگانی او حقیقت مرگ است و مرگ او عین راحتی و آسایش.» مفهوم این بیت با گزینه (۳) قرابت معنایی دارد.

۱۳- گزینه «۴» مفهوم عبارت سؤال با بیت گزینه (۴) قرابت معنایی دارد. ترجمه گزینه (۴): «جاه‌طلبی و قدرت‌طلبی شمشیر که ترسی از خدا ندارد و امیدی هم به قیامت و معاد ندارد.»

۱۴- گزینه «۳» در گزینه (۱) «حانت منیّه» به معنای «زمان مرگش رسید» می‌باشد و در گزینه (۲) «بات... بذلک المكان» به معنای «شب در آن مکان اقامت گزیده است» و در گزینه (۴) واژه «مفازة» به معنای «بیابانی بی‌آب و علف» است. لذا هر سه گزینه (۱) و (۲) و (۴) نادرستند و گزینه (۳) صحیح است.

کله ۳۵- براساس نظریه نقش‌های زبانی رومن یاکوبسن در بیت زیر، چه نقش‌هایی مشاهده می‌شود؟
«حد قدم می‌رس که هرگز نیامده است در کوچه حدوث عماری کبریا»

- (۱) ادبی، ترغیبی و ارجاعی (۲) ادبی، فرازبانی و عاطفی (۳) ترغیبی، ادبی و عاطفی (۴) ارجاعی، عاطفی و ترغیبی

بلاغت

کله ۳۶- آرایه‌های «متناقض‌نما - حسن تعلیل - اسلوب معادله - استخدام» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟
الف) از آن مژگان او دست دعا بر آسمان دارد
ب) با که این نکته توان گفت که آن سنگین دل
ج) باز آ که در فراق تو چشم امیدوار
د) در حقیقت تنگدستی مایه دیوانگی است

- (۱) «ج»، «د»، «الف» و «ب» (۲) «ب»، «الف»، «د» و «ج» (۳) «د»، «الف»، «ج» و «ب» (۴) «ب»، «د»، «الف» و «ج»

کله ۳۷- در کدام مورد به آرایه‌های بیت زیر به درستی اشاره شده است؟
«به بوی زلف و رخت می‌روند و می‌آیند صبا به غالیه‌سای و گل به جلوه‌گری»

- (۱) لف و نشر مشوش - استعاره - ایهام - حسن تعلیل
(۲) ایهام - لف و نشر مرتب - تشخیص - تضاد
(۳) مراعات نظیر - ایهام - تناقض - حسن تعلیل
(۴) تشبیه - ایهام تناسب - کنایه - مجاز

کله ۳۸- غرض / اغراض ثانوی از پرسش در بیت زیر چیست؟
«سر چیست تا به طاعت او بر زمین نهند جان در رهش دریغ نباشد نثار کرد»

- (۱) استبطاء (۲) تعظیم و استیناس (۳) تمهید برای تقریر خبر (۴) تعجیز و استرحام

کله ۳۹- در بیت زیر، چه صنعتی وجود دارد؟
«راه عشق ارچه کمینگاه کمان‌داران است هر که دانسته رود صرفه ز اعدا ببرد»

- (۱) اسلوب‌الحکیم (۲) ایهام (۳) ایهام تبادر (۴) ایهام تناسب

کله ۴۰- هسته مرکزی تصویر استعاری، در کدام مورد متفاوت است؟
۱) آسمان در طلب واسطه عقد نجوم
۲) چو خاتون یغما به خلخال زر
۳) ماهی نهنگ‌وار به حلقش فرو برد
۴) نعایم پیش او چون چار خاطب
روی در رای تو آورده که وی شاهد وی
ز خرگاه خلخ برآورد سر
چون یونسش دوباره به صحرا برفکند
به پیش چار خاطب چار مؤذن

متون نظم - متون نثر

کله ۴۱- ممدوح ابیات زیر، در کدام مورد متفاوت است؟
۱) یوسف دلوی شده چون آفتاب
۲) نسبت داووی او کرده چست
۳) هم سفرانش سپر انداختند
۴) یافت فراخی گهر از درج تنگ
یونس حوتی شده چون دل‌و آب
بر شرفش نام سلیمان درست
بال شکستند و پر انداختند
نیست عجب زادن گوهر ز سنگ

کله ۴۲- مفهوم کدام مورد به مفهوم بیت زیر، نزدیک‌تر است؟
«من این حروف نوشتم چنان که غیر ندانست تو هم ز روی کرامت چنان بخوان که تو دانی»

- (۱) تا کجا روشن بود کیفیت اسرار عشق
(۲) به عشق عین طلب شو که دیده یعقوب
(۳) وصل حق بیدل نظر برستن است از ماسوی
(۴) عاقبت نقش دو عالم پاک خواهد کرد عشق
می‌کشد مکتوب خاکستر پر پروانه‌ات
سفید ناشده سهل است پیرهن گوید
قرب شه خواهی ز عالم چشم چون شهباز بند
شعله بهر خوردن خاشاک یکسر اشتهاست

کده ۴۳- کدام مورد، توصیف دقیق‌تر بیت زیر است؟

«هر که را بینی طلبکار ای پسر یار او شو پیش او انداز سر»

- (۱) جویندگان حقیقت (۲) سالکان مجذوب (۳) مجذوبان سالک (۴) پیران به یار رسیده

کده ۴۴- مفهوم کدام مورد، با موارد دیگر متفاوت است؟

- (الف) ز عکس طبعم بهار جلوۀ بستان دهد
(ب) به مسجد اندر سگان هیچ خردمند بست
(ج) نظم گهر گیر تو گفته خود سربه‌سر
(د) کس این سخن بهر لاف سوی عراق آورد؟

- (۱) «ج» (۲) «الف» (۳) «ب» (۴) «د»

کده ۴۵- در بیت زیر، به کدام مورد اشاره شده است؟

«بنگه تیر از او شود روضه‌صفت به تازگی

- (۱) ورود شمس به برج دو پیکر، اوج عطارد
(۲) ورود خورشید به برج سلطان، اوج قمر
(۳) آغاز طراوت بهار
(۴) آغاز فصل تابستان

کده ۴۶- معنی «فتح باب» در کدام مورد متفاوت است؟

- (۱) آخر از فتح باب صحت داد
(۲) بردمانند ز شعله آتش
(۳) در صحبت به روی خلق ببند
(۴) هر کجا خشکسال عافیت است

کده ۴۷- مفهوم اصلی کدام بیت، با ابیات دیگر متفاوت است؟

- (۱) نه پنج روزه عمر است عشق روی تو ما را
(۲) و عندی منها نشوۀ قبل نشأتی
(۳) چنین که در دل من داغ زلف سرکش توست
(۴) از آن به دیر مغانم عزیز می‌دارند

کده ۴۸- معنی نقش در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) ای نقشش زیاده طالع من
(۲) ز نقش‌های غریب آنچه جام جم دارد
(۳) بلندنامی غربت زیاده از وطن است
(۴) چون آینه است عالم نقش کمال عشق است

کده ۴۹- گوینده ابیات زیر، با توجه به تلمیح تاریخی آن کیست؟

- «منت خدای را که به فر خدایگان
منت خدای را که به جانم نکرد قصد
من بنده بی‌گنه نشدم کشته رایگان
تیری که شه به قصد نینداخت از کمان»

- (۱) غضایری (۲) ازرقی (۳) امیر معزی (۴) عسجدی

کده ۵۰- مفهوم بیت زیر از انوری، در کدام مورد آمده است؟

«گنج آتسز گنج قارون بود اگر نی کی شدی از یکی منحول چندان کم بها را مشتری»

- (۱) بی‌ارزش بودن مشتریان فقیر در بازار
(۲) وجود فاصله زیاد بین اغنیا و فقرا
(۳) موقتی و بی‌ثبات بودن ثروت مادی انسان
(۴) انتقاد از پادشاه به علت حمایت از شاعران کم‌مایه

که ۵۱- شاعر در بیت زیر، بر چه مفهومی تأکید می‌کند؟

«هست در وصف او به وقت دلیل نطق تشبیه و خامشی تعطیل»

- (۱) ردّ نظریهٔ مشبّهه و معطله درباره توصیف خداوند
(۲) امکان استدلال اثبات خداوند
(۳) ردّ نظریهٔ منزّهه دربارهٔ خداوند
(۴) امکان توصیف خداوند

که ۵۲- کدام مورد، با معنی ابیات زیر، نزدیکی بیشتری دارد؟

«دزی سرش بر اوج رخشنده مهر ره پر خمش نردبان سپهر
ز بالاش گفتی که در ژرف چاه فلک چشمه و چشم ماهی است ماه»

- (۱) در بالای آن برج خورشید که چشمهٔ فلک است در برج حوت مانند چشم ماهی به نظر می‌رسید.
(۲) وقتی به بالای برج می‌رفتی انگار در چاه ژرفی هستی که آسمان به نظرت مثل چشمه است و برج حوت شبیه چشم ماهی
(۳) بلندی برج آسمان را چشمه چشمه و سوراخ کرده بود و ماه را هم چون چشم ماهی که بسته نمی‌شود خیره و مات کرده بود.
(۴) برج آن قدر بلند بود که در بالای آن، آسمان همچون چشمه‌ای در چاهی ژرف به نظر می‌رسید و ماه مثل چشم ماهی بود در آن چشمه

که ۵۳- بیت زیر، با کدام مورد، نزدیکی معنایی بیشتری دارد؟

«اِذَا رَجُوتَ الْمَسْتَحِيلَ فَاتِّمَّا ثَبَنِي الْأُمُورَ عَلَى شَفِيرِ هَارٍ»

- (۱) صبر ما از دوستان ناممکن است
(۲) ز هر جایی که پرسیدم دواي درد دل گفتا
(۳) کشتگان سوموم قهر ترا
(۴) گر کسی را طاقت تسلیم نیست
آشکارا و نهان ناممکن است
الا تا حلقه اقبال ناممکن نجبنانی
حشر ناممکن است روز قیام
از قضا کردن کران ناممکن است

که ۵۴- بیت زیر، توصیف کدام گروه است؟

«زهد که در زرکش سلطان بود قصهٔ زنبیل و سلیمان بود»

- (۱) پشمینه‌پوشان زردوست (۲) زاهدان دریاری (۳) دارایان زاهد (۴) زردستان به‌ظاهر زاهد

که ۵۵- مفهوم واژه‌های مشخص‌شده در کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) دنیا به عرض فقر بده وقت «من یزید»
(۲) در دل مدار نقش امانی که شرط نیست
(۳) با سایهٔ رکاب محمد عنان در آر
(۴) آن شب که سوی کعبهٔ خلّت نهاد روی
کان گوهر تمام عیار ارزد این بها (فقر)
بتخانه ساختن ز نظرگاه پادشا (چشم)
تا «طرقوا» زنان تو گردند اصفیا (چاکر)
این غول‌دار بادیه را کرد زیر پا (گیتی)

که ۵۶- بیت زیر، با کدام بیت، قرابت مفهومی بیشتری دارد؟

«زان رخ گلگون عرق یاقوت احمر می‌شود چون زمین افتاد قابل دانه گوهر می‌شود»

- (۱) سبزه زنگار در تیغ تو جوهر می‌شود
(۲) گلشن حسن از بهار عشق خرم می‌شود
(۳) جان ز ترک جسم چون گوهر فروزان می‌شود
(۴) پیش بلبل جای گل هرگز نمی‌گیرد گلاب
کف در این دریای گوهرخیز عنبر می‌شود
اشک بلبل رنگ چون گرداند شب‌نم می‌شود
چون بخار از گل برآید ابر نیسان می‌شود
تشنهٔ دیدار کی قانع به کوثر می‌شود

که ۵۷- در کدام مورد، باور عامیانه‌ای به چشم نمی‌خورد؟

- (۱) چو بیژن داری اندر چه مخسب افراسیاب آسا
(۲) مساز عیش که نامردم است طبع جهان
(۳) فلک افعی تن زمرّد سلب است
(۴) کاشکی خورشید را زین غم نبودی چشم درد
که رستم در کمین است و نهنگی زیر خفتاش
مخور کرفس که پر کژدم است صحن سرای
دفع این افعی پیچان چه کنم؟
تا بر این چشم و چراغ انجمن بگریستی

۴۰- گزینه «۴» تصویر مرکزی ابیات ۱ و ۲ و ۳ خورشید و برآمدن آن است و تصویر مرکزی بیت ۴ شب و ستارگان است. گزینه (۱): واسطه عقد گرانبهاترین گوهر گردن بند است که در وسط آن قرار دارد و واسطه عقد نجوم کنایه از خورشید است. آسمان در طلب خورشید روی در روی تو آورده. گزینه (۲): خاتون یغما استعاره از خورشید است و خلخال زر احتمالاً اشاره به اشعه آن (آفتاب) است. خرگاه خلخ هم مفید معنی شرق است. یعنی چون خورشید (خاتون یغما) از شرق (خرگاه خلخ) سر زد. گزینه (۳): در این شعر معروف از خاقانی ماجرای ورود خورشید از برج «دلو» به «حوت = ماهی» و از «حوت» به «حمل» که پایان فصل سرما و آغاز انقلاب بهاری است، با تصویرپردازی‌های مکرر بیان می‌کند. درواقع خورشید را در پایان فصل زمستان و آغاز فصل بهار توصیف می‌کند. در این بیت خورشید در برج حوت (ماهی) است. ماهی یا برج حوت، خورشید را چون یونس می‌بلعد و دوباره آن را مانند یونس بیرون می‌اندازد (یعنی از برج حوت به برج بعدی می‌رود) گزینه (۴): چهار ستاره وارده را در کهکشان به منزله ی چهار خطیب - سخنران - گرفته و چهار ستاره صادره را - که خارج از کهکشان هستند - بسان چهار مؤذن در پیش روی آنها فرض کرده است. نعایم: ج نعامه؛ تازیان مجره را به جوی تشبیه کرده‌اند و این ستارگان را به شتر مرغانی که آمدند به آب خوردن ... زیرا برابر اینان چهار دیگر هست هم بر چهار سو نهاده ایشان را «نعام صادر» خوانند، [یعنی] بازگشته از آب خوردن.

متون نظم - متون نثر

۴۱- گزینه «۲» گزینه (۲) در مدح فخرالدین بهرامشاه بن داود است. ممدوح تمام بیت‌های دیگر حضرت محمد است. گزینه‌های (۱) و (۳) از بخش معراج و گزینه (۴) از نعت رسول اکرم است و تمام گزینه‌ها از مخزن الاسرار هستند.

۴۲- گزینه «۱» مفهوم کلی بیت حافظ و بیت اول (بیدل) تأکید بر رمزی بودن اسرار عشق دارد طوری که نامحرم به آن راه نبرد. بیت سوم وصل حق را در گرو نفی ماسوی‌الله می‌داند. بیت چهارم بر این مفهوم دلالت دارد که عشق نقش دو عالم را پاک می‌کند. بیت دوم: تا وقتی چشم‌هایت سالم هستند، یعنی هنوز آن‌قدر نطلبیدی. پیرهن (نشانه معشوق) با چشمی که نسوخته، کاری ندارد. به هرحال اشاره به مفهوم فنا در برابر معشوق دارد نه اسراری که نباید به گوش نامحرم برسد.

۴۳- گزینه «۱» ابیات پس و پیش این بیت معنی را روشن‌تر می‌کند و می‌گوید در طلب حق احتیاج به آلت خاصی نداری. تنها به طالبان همراه شو:

گر چه آلت نیستت تو می‌طلب / نیست آلت حاجت، اندر راه رُب

هر که را بینی طلب کار ای پسر / یار او شو، پیش او انداز سَر

کز جوار طالبان، طالب شوی / وز ظلالِ غالبان، غالب شوی

هرچند تو سبب و آلتی برای طلب نداری، در راه طلب حرکت کن. این را بدان که در راه خدا نیازی به سبب و آلت نیست. ای پسر معنوی، هر کس را که در راه طلب وصال به حضرت معشوق مشاهده می‌کنی (جوینده حقیقت)، رفیق او شو و نسبت به او فروتنی کن. زیرا تو با مصاحبت و مجاورت اهل طلب، در زمره طالبان درخواستی آمد و تحت سایه عارفان غالب بر نفس و هوای، تو نیز بر نفس و هوای خود غالب می‌شوی.

۴۴- گزینه «۲» این ابیات از قصیده‌ای هستند که جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی خطاب به خاقانی نوشته است و در بیتی گوید: شعر فرستادنت به ما چنانست راست / که مور پای ملخ نزد سلیمان برد. بیشتر ابیات این شعر و ابیات مورد سؤال، در طعن خاقانی هستند. مضمون این سه بیت (ب و ج و دال) این است که تو (خاقانی) با شعر فرستادنت به سمت ما انگار زیره به کرمان برده‌ای. تعبیرات مشابه این معنی در این ابیات به ترتیب: سگ به مسجد بستن، به کعبه بت بردن، گهر به عمان بردن، سخن به عراق بردن. در بیت آخر اشاره می‌کند که این سخن تو را آدم عاقل به کاه فروشی هم نمی‌برد (ارزش شعر تو پایین است). اصلاً در بیت دیگری از همین قصیده می‌گوید: تحفه فرستی ز شعر سوی عراق اینت چهل هیچ کس از زیرکی زیره به کرمان برد؟ اما بیت الف در فخر فروشی و تعریف از شعر خودش است و به خاقانی ارتباطی ندارد.

۴۵- گزینه «۴» بنگه تیر کنایه از برج جوزا. جوزا (دو پیکر)، این برج خط سیر خورشید در خرداد ماه، سومین برج خورشید است. برج پس از جوزا سرطان است. خرگه مه: خرمن مه‌هاله ماه کنایه از برج سرطان که خانه‌ی ماه است. سرطان، چهارمین برج خورشید، این برج خط سیر خورشید در تیر ماه است. در هر دو مصراع «از اوشود» او خورشید است. بیت حرکت خورشید از برج جوزا (آخر بهار) به برج سرطان (ابتدای تابستان) را توصیف می‌کند.

۴۶- گزینه «۳» فتح باب: آغاز و موسم، باران سخت. نظر دو کوکب که با یکدیگر خانه‌هایشان مقابل باشد، چون عطارد که خانه او جوز است ناظر باشد به مشتری که خانه‌اش قوس است، و هرگه چنین شود باران ببارد. لفظ فتح باب در اصل اصطلاح نجومی نبوده و آن را منجمان اسلام برای رفع تهمت کفر و زندقه به کار برده‌اند، و سبب استعمال این لفظ در نجوم آن است که چون منجمی گفتی: «اگر فلان کوکب به فلان پیوندد باران ببارد زیرا خانه‌هایشان برابر یکدیگر است»، فقهاء اسلام او را تکفیر کردند، به حکم چند آیت و خبر که آمده است. پس منجمان برای دفع تکفیر تمسک بدین آیت کردند: «فتحتنا ابواب السماء بماء منهمر». و این اتصال را فتح باب نام کردند. در ابیات ۱ و ۲ و ۴ فتح باب در چنین معنی‌ای (آمدن باران) به کار رفته است. اما در بیت ۳ فتح باب صرفاً به معنی عرفانی و گشودن راه معرفت در دل سالک به کار رفته است: اگر می‌خواهی معانی به دلت راه یابد از صحبت خلق دوری کن. بیت اول: آخر آسمان آن غبار را به وسیله باران (فتح باب) صحت داد. بیت دوم: مهرگیاه یا مردم گیاه، گیاهی است به شکل دو انسان به هم پیچیده. مهرگیاه در ایران برای جلب دوستی و مهر و محبت مثل شده است. در قدیم به طور کنایی می‌گفتند که فلانی مهرگیاه دارد، و منظور این بوده که عصاره یا شیرهی مهرگیاه نزد خود دارد و می‌تواند با خوردن آن به هر کس، توجه یا محبت او را جلب کند. یعنی از شعله آتش با فتح الباب (در معنی همان باران) مهرگیاه بر می‌آوری. بیت چهارم: در ضبط‌های دیگر این شعر به این صورت آمده: ابر تیغ تو فتح باب کند. در این ضبط معنی فتح باب در این بیت روشن‌تر است: ابر و خشکسال

۴۷- گزینه «۴» ابیات ۱ و ۲ و ۳ به این اشاره می‌کنند که من بعد از مرگ هم عاشق تو خواهم بود و عشق من با مرگ پایان نمی‌یابد. اما بیت آخر از آتشی که هرگز نمی‌میرد صحبت می‌کند و تأکید بیت بر این است که دلیل آنکه در دیر مغان (لغوی: آتش‌پرستان) مرا عزیز می‌دارند آتش نامیرا است. بیت اول: عشق ما به تو در همین پنج روز عمر نیست، بلکه اگر استخوانم را بعد از مرگ ببویی، بوی دوستی را از آن استشمام می‌کنی. بیت دوم: آن شفقت و لطف وی در دل من تخم محبت و ارادت این طایفه شد، و از آن وقت باز هر روز نشو و نمای دیگر می‌یابد. این محبت با من جاودان می‌ماند، اگرچه استخوان‌های من که قوام تن و استحکام بدن بدانست بفرساید. بیت سوم: به خاطر داغ زلف سرکش تو (عشق تو) بعد از مرگ، تربتم بنفشه‌زار می‌شود (اشاره به داغداری (کبودی) بنفشه) بقای مهر تو بعد از مرگ من

۴۸- گزینه «۱» زیاد در مضمون آفرینی شاعران و نویسندگان، متضمن دو معنی متفاوت است؛ اول: «نام بازی دوم در نرد» دوم: «آنچه در بازی نرد حریف غالب را از اعداد مطلوب زائد افتد؛ یعنی این کس را اگر برای بازی چهار مطلوب باشد و بر کعبتین شش خال ظاهر گردد، از آن شش، چهارخانه به مهره گرفته دو عدد زائد آید. این دو عدد را که از حاجب زائد بود، خال زیاد گویند»

وی نقشش زیاده طالع من	در زایچه فنه فنهات جـــــویم
چون نقشش زاد کس نبیند	کسی در ورق بهات جـــــویم؟

به نظر می‌رسد منظور خاقانی از اصطلاح «زیاد» در این بیت، بازی دوم نرد نیست؛ بلکه به معنی خال زیاد است. نقش هم مراد نقش کعبتین است یعنی عدد و شماره تاس. مثلاً نقش سه نقش شش. مضمون گله از بخت است. تفاوت در اینجا است که در این بیت نقش و زیاد در همین معنی به کار رفته‌اند. اما در بیت‌های دیگر که بازهم کلمات نقش و زیاد به کار رفته است، «زیاد» در معانی دیگری به کار رفته و در معنی دوم خود (که مراد گوینده نیست) با نقش ایهام تناسب دارد. اما در بیت اول نقش زیاد به معنی اصطلاح بازی نرد است و «زیاد» در معنی دیگری به کار نرفته است و نقش اصطلاح نرد است که معمولاً به معنی نقش یا شماره کعبتین (تاس) است. درحالی‌که در گزینه‌های دیگر نقش در گستره معنایی نقش و نگار به کار رفته است.

۴۹- گزینه «۳» پدر امیر معزی عبدالملک متخلص به برهانی شاهد دربار الب ارسلان، و پسر یعنی محمد شاعر دربار ملکشاه سلجوقی و در خدمت او بود. چون ملکشاه به سال ۴۸۵ هـ درگذشت معزی ناچار مدتی در هرات و نیشابور و اصفهان می‌پایید و شاهان و امیران مختلف را در آن ولایت می‌ستود تا دور سلطنت به سنجر فرزند ملکشاه رسید و معزی در خدمت آن سلطان درآمد و تا پایان حیات ملازمت او را حفظ کرد. روایت شده است که روزی در شکارگاه تیر سلطان به سینه او خورد و او هر چند از زخم این تیر زنده ماند، اما مدت‌ها تیر در سینه‌اش جای داشت و از آسیب آن رنج می‌برد. معزی در سال ۵۲۱ هجری قمری وفات یافت. وی این شعر را زمانی سروده است که این واقعه (اصابت تصادفی و غیر عمدی تیر سلطان به سینه‌اش) اتفاق افتاده بوده و فکر می‌کرده که جان سالم به در خواهد برد.

۵۰- گزینه «۴» اساساً این شعر در مذمت شعر و شاعری و فضیلت علم و حکمت است و در ابیات بسیاری از شعرا انتقاد می‌کند. تا جایی که می‌گوید ما مشتی گدا هستیم و ما را نباید آدم حساب کنی و اگر شاعران نباشند هیچ خللی درعالم پدید نمی‌آید.

ای برادر بشنوی رمزی ز شعر و شاعری	تا زمانی مشتی گداکس را به مردم نشمری
باز اگر شاعر نباشد هیچ نقصانی فتد	در نظام عالم از روی خرد گر بنگری

منحول یعنی شعر و سخن بر بسته بر خود که دیگری گفته باشد. شعر دزدی. معنی بیت این است که گنج اتسز فراوان بود و گر نه مشتری این شاعران کم مایه و شعر دزد نمی‌شد.

۵۱- گزینه «۱» مفهوم بیت عجز در شناخت خداوند است. سنایی در بیت قبل از این بیت می‌گوید:

وهم‌ها قاصر است ز اوصافش فهم‌ها هرزه می‌زند لافش

نزاع دو فرقه‌ی مشبیه و منزّه در بحث صفات خداوند است. از این دو فرقه، یکی معتقد است که خداوند همانند انسان‌ها دارای اعضا و جوارح است (مشبیه) در حالی که فرقه‌ی دیگر واجب تعالی را بری و منزّه از چنین صفاتی می‌داند (منزّه). از سوی دیگر، در مقابل مشبیه، به گروه‌هایی که بیشتر جانب تنزیه را می‌گرفته‌اند، معطله گفته شده است. به این معنا گروه‌های مختلفی را اهل تعطیل خوانده‌اند، مانند گروهی که می‌گفته‌اند خدا را نباید شیء یا موجود یا حی یا قادر یا عالم و سمیع و بصیر و امثال اینها دانست. همچنین به گروه‌هایی که زیادت صفات خدا را بر ذات انکار می‌کرده‌اند و قائل به عینیت ذات و صفات بوده‌اند، معطله گفته شده است. سنایی در این بیت تشبیه و تعطیل را به جهت عظمت پروردگار ناگزیر دانسته و آن را نتیجه غلو در وحدانیت و گرایش عقل به تنزیه — که مغایر با خواست دل است — دانسته است. تشبیه (اثبات صفات برای خدا) همچون نفی آن (تعطیل)، انسان را از توجه به ذات خدا باز می‌دارد.

۵۲- گزینه «۴» معنای بیت اول روشن است و به بلندی و ارتفاع آن دژ اشاره می‌کند. دلیل ابهام و سردرگمی در معنای بیت دوم کلمه ماهی است که خواننده را به اشتباه به برج حوت (ماهی) دلالت می‌کند. درحالی که ماهی در اینجا به همان معنای موجود آبی مشهور مورد نظر است. معنای دو بیت: دژی که چنان مرتفع بود که گویی سرش بر بالای خورشید بود و با نردبان آسمان به آن می‌توان رفت. به طوری که از بالای برج که به پایین نگاه می‌کردی گویی فلک (آسمان) همچون چشمه‌ای در چاهی عمیق است و ماه همچون ماهی‌ای در آن چشمه.

۵۳- گزینه «۲» معنای بیت عربی از کلیله و دمنه: و هنگامی که تو بر امری محال امید می‌بندی در حقیقت امید به پرتگاه پوچ و متزلزل می‌بندی. این معنا در متن روشن‌تر است و مضمون اصلی دل‌نبستن بر امر محال است.

«و از زمانه وفا طمع داشتن و بکرم عهد فلک امیدوار بودن هوسی است که هیچ خردمند خاطر بدان مشغول نگرداند، چه در آب خشکی جستن و از آتش سردی طلبیدن سودایی است که آن نتیجه صفرهای محترق باشد

و مکلف الایام ضة طباعها

متطلب فی الماء جذوة نار

و إذا رجوت المستحيل فإئما

تبنی الرجاء علی شغیر هار

گذشته را باز نتوان آورد، و تدبیر مستقبل از مهمات است.»

معنای دو بیت عربی: آن کس که تکلیف می‌کند (بزور می‌خواهد وادار کند) روزگار را (به کاری) ضة طبیعت وی (چنان باشد که) جوینده باشد در آب پاره آتشی و اگر امید داری (چیزی) محال را پس همانا بنا می‌کنی (خانه) امید را بر کناره‌ای فرو ریزنده.

در گزینه (۲) حلقه‌ی اقبال ناممکن مفید همین معنی است (دل‌نبستن بر امر محال): حلقه‌ی در خانه‌ی اقبالی که احتمال بازشدنش صفر است. در گزینه (۱) صبر از دوستان ناممکن است. در گزینه (۳) حشر کشتگان سموم قهر تو ناممکن است. در گزینه (۴) فرار از قضای الهی ناممکن است.

۵۴- گزینه «۳» بیت از مخزن‌الاسرار نظامی است. اگر به دو بیت بعد توجه کنید این معنی تأیید می‌شود که غرض نکوهش زاهدانی که در دربار سلاطین هستند، نیست بلکه درست برعکس آنها را ستایش می‌کند.

زهد که در زرکش سلطان بود قصه زنبیل و سلیمان بود

شمع که هر شب به زرافشانی است زیر قبا زاهد پنهانی است

زهد غریب است به میخانه در گنج عزیز است به ویرانه در

زهد مقربان و خلعت زربوشان بسیار خوب است. چون سلیمان که با آن سلطنت از زنبیل‌یافی زندگی می‌کرد و چون شمع که با همه زرافشانی نور در زیر قبا از فتیله پلاس‌پوش است. بیت آخر در تأیید خوبی زهد مقربان سلطان است: زهد در میخانه غریب و شگرف است نه در صومعه.

۵۵- گزینه «۲» شعر از خاقانی و در مورد معراج است. در گزینه (۲) نظرگاه پادشاه کنایه از دل انسان است که محل حضور خداوند است.

بینی جمال حضرت نورالله آن زمان کابینه دل تو شود صادق الصفا

در دل مدار نقش امانی که شرط نیست بتخانه ساختن ز نظر گاه پادشاه

زمانی می‌توانی جمال حضرت حق را مشاهده کنی و به شهود برسی که زنگار تیرگی از دل خود دور کنی. دلت را بتخانه آرزوهای دنیائی قرارمده زیرا دل انسان جایگاه خداوند است و شایسته نیست آن را بتخانه کنی.

معنی گزینه (۱) در هنگام حراج، دنیا و تعلقات آن را در برابر فقر معامله کن و خود را بی‌نیاز از خلق و نیازمند به خداوند بدان زیرا فقر و بی‌نیازی جواهری است با عیار کامل و به ارزش و بهای این دنیا می‌ارزد.

معنی گزینه (۳) تو در سایه رکاب حضرت محمد حرکت کن و پیرو دین اسلام باش تا برگزیدگان میان اولیاء خداوند راه را برای تو باز کنند (چاکرت باشند)